



**Česká školní inspekce
Olomoucký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIM-209/21-M

Název	Dětský domov se školou, základní škola a středisko výchovné péče, Šumperk
Sídlo	Vyhlička 1, 787 01 Šumperk
E-mail	reditelka@dds-spk.cz
IČ	00 843 016
Identifikátor	600 031 896
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Stanislava Tóthová
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Místo inspekční činnosti	Vyhlička 1, 787 01 Šumperk
Termín inspekční činnosti	24. – 26. 2. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to podle školních vzdělávacích programů pro základní vzdělávání, dětský domov se školou a středisko výchovné péče.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Dětský domov se školou, základní škola a středisko výchovné péče, Šumperk (dále „školské zařízení“ nebo „zařízení“) vykonává činnost dětského domova se školou (dále „DDŠ“), základní školy (dále „školy“), střediska výchovné péče (dále „SVP“) a školní jídelny.

Dětský domov se školou je zřízen pro dívky se závažnými poruchami chování, kterým byla nařízena ústavní výchova, uložena ochranná výchova nebo vydáno předběžné opatření. DDŠ poskytuje dívkám plné přímé zaopatření s celoročním nepřetržitým provozem. Má celkovou kapacitu 32 lůžek a k termínu inspekční činnosti evidoval 29 dívek rozdělených do čtyř rodinných skupin (osm dívek bylo na útěku, dvě dívky na prodlouženém pobytu u zákonných zástupců). SVP poskytuje preventivně výchovnou péči klientům (chlapcům a dívkám) v rámci ambulantního nebo internátního programu. Internátní služby střediska výchovné péče v termínu inspekční činnosti využívalo šest klientů, z toho pět plnící povinnou školní docházku a jeden navštěvující střední vzdělávání (v průběhu inspekční činnosti byli klienti SVP na výjezdu mimo zařízení).

Základní školu určenou výhradně pro dívky DDŠ navštěvovaly k termínu inspekční činnosti žákyně pátého až devátého ročníku. Deseti dívkám s potřebou podpůrných opatření druhého až čtvrtého stupně je školou poskytovaná poradenská pomoc na základě doporučení školského poradenského pracoviště a je jim zpracován individuální vzdělávací plán.

Stravování dívek a klientů bylo zajištěno ve školní jídelně umístěné v jedné z budov v areálu zařízení.

Informace o školském zařízení jsou publikovány prostřednictvím výročních zpráv a na webových stránkách zařízení (www.dds-spk.cz).

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školského zařízení zpracovala koncepční záměr rozvoje DDŠ, ZŠ a SVP pro období 2020–2022, který je průběžně naplňován. Formulovaná vize je vhodně zaměřena na výchovu a vzdělávání dívek i přípravu na jejich budoucí samostatný život, včetně konkrétních cílů a kroků vedoucích k jejímu naplnění. Organizační struktura školského zařízení je funkční pouze z části, rozdělení kompetencí a zodpovědnosti za úsek výchovy je účelné, za sekci školy jsou vykazovány nedostatky v řídicí a kontrolní funkci. Další organizační a kontrolní pravomoci ředitelka zařízení efektivně delegovala na vedoucí SVP a vedoucí školní jídelny. Při řízení školského zařízení ředitelka úzce spolupracuje s pověřenými vedoucími pracovníky jednotlivých úseků, opírá se o poznatky z porad, o jednání pedagogické rady a o informace z vnitřního informačního systému zařízení. V úseku výchovy je zaveden plně funkční elektronický informační vnitřní systém. V úseku školy však v současnosti dochází k jeho obměně. Škola rovněž využívá metodické sdružení, které však svou funkci plní pouze v malé míře.

Kvalitu výchovně vzdělávacího procesu v zařízení pozitivně ovlivňují pravidelná setkávání pracovníků všech součástí zařízení (provozní porady, porady odborných týmů, každodenní porady pracovníků směny, jednání pedagogické rady, jednání metodického sdružení). Každodenní kontakt vedoucích pracovníků se zaměstnanci a využívaný vnitřní elektronický informační systém zajišťují dostatečné podmínky pro včasnou informovanost a spolupráci všech pedagogických pedagogů především na úseku výchovy DDŠ a ve SVP. Výchovně vzdělávací činnost zařízení zajišťují učitelé, vychovatelé, speciální pedagogové, etopedi, psychologové, asistenti pedagoga. Pravidelné konání společných komunit dívek DDŠ a klientů SVP s pedagogy a přijímání relevantních opatření na poradách vychovatelů s užším

vedením zařízení směřuje ke zkvalitnění výchovně vzdělávacího procesu. Pedagogický sbor školského zařízení s výjimkou SVP prochází personální obměnou, doposud není stabilizovaný. Negativním jevem ve výchovně vzdělávacím procesu je rovněž nezanedbatelný podíl pedagogických pracovníků bez odborné kvalifikace. S profesní adaptací začínajících pedagogů na náročné prostředí zařízení účinně pomáhají určení zkušení pedagogové či přímo vedoucí jednotlivých úseků. Školské zařízení však nezajišťuje přístup pedagogů k supervizi vykonávané nezávislým supervizorem, čímž jim nenabízí možnost vnímat a reflektovat jinak vlastní práci nebo vzájemné vztahy či nacházet nová řešení problematických situací, které při činnostech s dívkami nebo klienty vznikají.

Zařízení vytváří optimální personální podmínky pro rozvoj osobnostně sociálních kompetencí a identifikaci dívek s rozdílnými vzorci chování mužů a žen, výchovně vzdělávací proces v rodinných skupinách zajišťuje většinou vychovatel a vychovatelka. Komplexní psychologická a etopedická péče je v zařízení zajištěna v DDŠ a SVP efektivně a smysluplně. Ke kvalitnímu řízení také přispívá každodenní osobní setkávání pedagogů s vychovateli při předávání dětí a vzájemné informování o jejich chování a výsledcích ve škole.

Školské zařízení má z velké části funkčně propracovaný systém terapeutické práce s dětmi (pro dívky DDŠ a klienty SVP), a to díky efektivně nastavené etopedické a psychologické péči. Pravidelné skupinové komunity přispívají k sebehodnocení, reflexi a sebereflexi dětí. Součástí péče o děti jsou např. zátěžové pobyty cílené na prožitkovou aktivitu v terénu. Individuální terapeutická a poradenská činnost je v kompetenci psycholožky a etopedů na úseku DDŠ a ve SVP, probíhá průběžně v souladu s úkoly programu rozvoje osobnosti dítěte. Tempo a nároky výchovně vzdělávací práce přizpůsobují pedagogičtí pracovníci individuálním možnostem dětí. Školské zařízení kvalitně a přehledně zpracovává programy rozvoje osobnosti dětí (dále „PROD“) či individuálně výchovné plány. Při jejich vytváření jsou akcentovány individuální zvláštnosti a možnosti dívek nebo klientů vyplývající z jejich speciálních vzdělávacích potřeb, vedou ke zvyšování samostatnosti dívek či klientů a jejich sociálních kompetencí. PROD vznikají ve spolupráci s dětmi a jsou pravidelně vyhodnocovány – dvakrát ročně. Rovněž týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti vychází z ročního plánu výchovně vzdělávacích činností, prolínají se do PROD.

Odporující systém kontroly kvality poskytovaného vzdělávání v rámci školy není dosud vhodně nastaven. Velká část pravomocí je ředitelkou školského zařízení delegována na zástupce školy (statutárního zástupce). Stagnuje zejména hospitační činnost zástupce školy, která není systematicky realizována a je bez účinné zpětné vazby směrem k pedagogům a jejich práci. Takto nastavený systém představuje nástroj jen omezeně efektivní kontroly, a neumožňuje tak monitorování pedagogického procesu směrem k uplatňování žádoucích prvků do výuky, což by vedlo k vyšší kvalitě poskytovaného vzdělávání. Pravidelně však vedení školy poskytuje učitelům dotazník, ve kterém se všichni pedagogové vyjadřují k poskytovaným podmínkám k práci. Vedení školy zjištění z dotazníkových šetření analyzuje, projednává na jednáních pedagogické rady a navrhuje případná opatření ke zlepšení. Počet pedagogů školy aktuálně odpovídá potřebám zařízení. V současnosti výuku ve škole zajišťuje sedm pedagogů včetně ředitelky zařízení a jedna asistentka pedagoga, která je taktéž součástí pedagogického sboru.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků v letošním školním roce probíhá zatím ve formě samostudia, a to zejména z důvodu epidemiologické situace v České republice. Avšak ani v posledních letech se vedení zařízení nedařilo dostatečně zacílit další vzdělávání na potřeby školy a na potřeby jednotlivých pedagogů. Začínajícím pedagogům je sice ve škole poskytována metodická podpora formou uvádějícího učitele, avšak i zde chybí podpora ve

formě dalšího vzdělávání nebo ve formě vzájemných hospitací, které představují možnost profesionálního obohacení a vytvářejí podmínky pro další odborný růst pedagoga. Řízení školy a pedagogických procesů je spíše zaměřeno na řešení organizačních záležitostí.

Organizace vzdělávání ve škole je přizpůsobena věkovému složení žákyň. Do jednotlivých tříd jsou zařazovány žákyňe několika ročníků. Třídní kolektivy se v průběhu roku často mění vzhledem k příchodům a odchodům žákyň do zařízení.

Výuka ve škole probíhá v kmenových třídách, které jsou prostorově malé, což znemožňuje učitelům zařazovat do výuky relaxační chvílky, které by probíhaly mimo školní lavici a vedly by vzhledem k častému nepříznivému psychickému stavu žákyň ke zvýšení koncentrace na výuku. Škola disponuje audiovizuální technikou v každé kmenové učebně a odbornou učebnou s výpočetní technikou, která je však technicky zastaralá, a ne vždy plně funkční. Další učebna s interaktivní technikou je učiteli využívána jen v malé míře. Vybavenost školy učebními pomůckami je na standardní úrovni, ale práce s nimi byla během inspekční činnosti zařazována jen ojediněle. Žákyňím je k dispozici školní knihovna, tělocvična a venkovní areál k možnému sportovnímu využití. Školské zařízení má cvičnou kuchyň a prostory dílen (šicí a keramická), které však v současnosti k nácviiku rukodělných činností žákyň a dívek nevyužívá. Veškeré mimoškolní aktivity jsou směřovány do úseku výchovy, týkají se zejména sportovně zaměřených soutěží, turnajů, olympiád či projektových dnů.

Míra úrazovosti vzhledem k počtu a diagnózám umístěných dívek je výsledkem vhodně nastavených preventivních mechanismů, jejichž součástí je také seznamování dětí s riziky a poučování o bezpečnosti a ochraně zdraví.

Školní stravování s celodenním provozem je pro děti zajištěno formou provozu vlastní školní jídelny, která dětem zabezpečuje stravu po celý týden. Pro posílení soběstačnosti si dívky v neděli připravují jídlo samy v kuchyňkách jednotlivých rodinných skupin. Prostřednictvím nákupu potravin na vaření se učí hospodařit se svěřenými finančními prostředky. Skladba a pestrost připravovaných jídel vede dívky ke zdravým stravovacím návykům. Prostory školní jídelny byly esteticky vhodně upravené.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Výchova a vzdělávání v DDS probíhá podle školního vzdělávacího programu s motivačním názvem „Bez pravidel to nejde“. Vzhledem ke skutečnosti, že školské zařízení vzdělává a vychovává dívky s nařízenou ústavní výchovou i s uloženou ochrannou výchovou, je žádoucí nastavit do školního vzdělávacího programu specifikaci a diferenciaci programů pro dívky také s uloženou ochrannou výchovou. V hodnocených odpoledních a podvečerních činnostech DDS byla účelně zastoupena individuální práce dívek, spolupráce v menších skupinách i komunitní a společné činnosti. Během těchto aktivit vychovatelé dbali na aktuální rozpoložení dívek, výstižně formulovali očekávání, cíle a obsah vzdělávání vhodně přizpůsobovali individuálním potřebám i cílům deklarovaným v PROD. Odpolední činnosti probíhaly podle týdenních programů, jež vycházely z okruhů stanovených ročním plánem výchovně vzdělávacích činností. Různorodé aktivity vhodně podporovaly komunikaci, rozumové schopnosti a pracovní dovednosti i návyky dívek. Během osobních rozhovorů s dívkami převažovalo pozitivní hodnocení jejich pobytu ve školském zařízení. Pravidelná možnost samostatných vycházek je dívkami využívána především k individuálnímu trávení volného času. Většina oslovených dívek si již našla důvěru k někomu z pedagogů či personálu (většinou klíčový pracovník nebo etoped). Velká část dívek shodně uvedla, že jejich podněty byly řešeny s kladným výsledkem. Přítomní

vychovatelé včetně vedoucího vychovatele empaticky vedli dívky k vlastní analýze příčin vzniku problémů i k možnostem jejich řešení např. vzájemné konflikty či problematika kouření. Dívky byly podněcovány k zaujímání vlastních postojů či respektování odlišných stanovisek. Komunikace s dívkami byla přirozená, neměly obavu se vyjadřovat, přítomní vychovatelé jim poskytovali adekvátní zpětnou vazbu, což se potvrdilo pozorováním při hospitacích. Při překračování dohodnutých pravidel byly dívky vhodně korigovány. Pedagogičtí pracovníci (etoped, psychologka či vychovatelé) jim při týdenním hodnocení předávali adekvátní popisnou zpětnou vazbu k jejich chování a jednání, dívky byly povzbuzovány k vlastnímu hodnocení. Při přijímání do zařízení i umisťování dívek do rodinných skupin vedení školského zařízení respektuje sourozenecké vazby. Každá dívka má při příchodu do zařízení určeného svého klíčového pracovníka. Adaptační fáze je díky tomu snadnější, a dochází tak k navázání vzájemně důvěrnějšího vztahu. Pravidelná setkávání užšího týmu (etoped, psycholog, klíčový vychovatel, popř. sociální pracovnice) přispívají ke zvyšování kvality a intenzivní péči o dívky v DDŠ. Výsledkem jsou například žádoucí intenzivní a časté pobyty dívek doma u zákonných zástupců (každý víkend), stejně tak vhodně nastavené kazuistické semináře mikrotýmu, v případě potřeby rodinné konzultace se zákonnými zástupci nebo efektivní případové konference ve spolupráci se zástupci Orgánu sociálně právní ochrany dětí aj.

Strategie SVP při stanovování programů rozvoje osobnosti dětí je promyšlená. Individuálně výchovné plány jsou sestavovány podle standardů kvality péče. K podpoře rozvoje osobnosti klientů ve středisku vhodně přispívají individuálně indikované formy expresivních terapií a také velmi úzká spolupráce s kmenovými školami klientů. Odborná péče je zaměřena nejen na řešení osobnostní problematiky klientů, ale také na úroveň jejich školních schopností a dovedností. Odborní pracovníci se podílí na vytváření diagnostiky klientů, která je následně zpracována v závěrečné zprávě po odchodu klientů ze střediska. Způsoby práce s klientem jsou efektivně uvedeny v jeho individuálním výchovném plánu a jsou využívány jak pro nastartování resocializačního procesu, tak pro dosahování vytyčených výchovných cílů.

Výuka v základní škole probíhala ve čtyřech třídách se spojenými ročníky podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání s motivačním názvem „Spolu, lépe a s úsměvem“. Žákyním s potřebou podpůrných opatření byly na základě doporučení školských poradenských zařízení školou sestaveny individuální vzdělávací plány. Některé z těchto žákyň se ve škole vzdělávají podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání – přílohy upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením. V jedné třídě byla patrná podpora žákyň se speciálními vzdělávacími potřebami ve formě přímé pedagogické práce asistentky pedagoga.

Průběh vzdělávání ve škole se mnohdy vyznačoval nevhodnou organizací některých vyučovacích hodin, což bylo během inspekční činnosti umocněno i opakovaným opuštěním některých tříd pedagogy během výuky. Tyto skutečnosti jsou důsledkem absence cíleně orientované kontroly vedení školy na sledování kvality poskytovaného vzdělávání. Výuka části hospitovaných hodin nebyla také vždy dobře promyšlená, byla opomíjena žádoucí diferenciací vzdělávacích cílů a metod podle individuálních potřeb žákyň. Naplňování výstupů stanovených ve školním vzdělávacím programu pro základní vzdělávání v jednotlivých předmětech u některých žákyň odpovídalo spíše znalostem nižších ročníků a to z důvodu chybějících znalostí z předešlých ročníků či z důvodu vysoké absence a minimální účasti dívek na školním vyučování. Vzdělávací obsah vyučovacích hodin byl prezentován učiteli srozumitelně, po odborné stránce bez nedostatků, přesto byly ve výuce zaznamenány komunikační nedostatky jednoho z vyučujících, a to v podobě užití nevhodných až vulgárních výrazů.

Ve vyučování převládala frontální forma výuky, dostatečně byla do výuky zapojována i samostatná práce. Vzhledem k častým a opakujícím se projevům poruch chování u žákyně, ale i nízkým počtům přítomných žákyně, nebyla do vyučovacího procesu zařazována práce ve skupinách a ve dvojicích. Výuka mnohdy postrádala pestrost metodických postupů a pedagogové ne vždy do výuky zařazovali dostatek aktivizujících prvků, které by snižovaly psychické napětí žákyně. Následkem toho pak byly pozorovány projevy nesoustředěnosti, nepozornosti či pasivity. V průběhu vyučování převažovala iniciativa vyučujících, přesto byl žákyním poskytován dostatečný prostor na dotazy, čímž u nich docházelo k lepšímu pochopení učiva a upevnění získaných poznatků. Vyučující ve výuce kladli na žákyně přiměřené požadavky a tolerovali jejich osobní tempo. Kontrola samostatné práce žákyně byla obvykle prováděna bezprostředně po jejím dokončení a dívky tak dostaly okamžitou zpětnou vazbu. Pozitivní průběžné hodnocení jejich výkonů mělo pro většinu z nich povzbudivý účinek. Učitelé oceňovali zejména jejich snahu a učební pokrok. Efektivitu vzdělávání zvyšovalo propojování učiva s běžnými situacemi v životě a uplatňování mezipředmětových vztahů. Zásada názornosti byla do výuky zařazována jen v malé míře včetně využívání učebních pomůcek a audiovizuální techniky. Všechny vyučovací hodiny byly v závěru stručně shrnuty, jednotlivým žákyním byla poskytována zpětná vazba pro zvládnutí zadaných úkolů, ale bez dostatečné motivace k dalšímu vzdělávání. Sebehodnocení a vzájemné hodnocení žákyně však bylo pravidelně v jednotlivých hodinách účelně využíváno.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Pedagogičtí pracovníci školského zařízení využívají k hodnocení dívek víceúrovňový systém (denní, týdenní, měsíční). Z motivačního hlediska jsou vhodně nastavená kritéria hodnocení definovaná ve vnitřním řádu. Dívky jsou cíleně vedeny ke slušnému chování a jednání, předcházení konfliktů, čímž jsou ve značné míře eliminovány rizikové formy chování. Při hodnocení není opomíjen individuální přístup ke každé dívce včetně důrazu na znalost jejího aktuálního stavu, osobnosti i diagnózy. Pedagogové denně monitorují poměry a vztahy mezi dívkami v rodinných skupinách a sledují vlivy, které na ně působí. Účelně nastavené jsou sebehodnotící aktivity dívek během dne, což posiluje jejich sociální kompetence. Individuální výchovně vzdělávací cíle jsou stanoveny a vyhodnocovány pravidelně klíčovými vychovateli ve spolupráci s etopedem, popř. psychologem zařízení. Provázanost týdenních programů výchovně vzdělávací činnosti s PROD byla v DDŠ vhodně nastavená. K hodnocení chování dívek využívali vychovatelé také opatření ve výchově. S uloženými negativními opatřeními ve výchově vychovatelé aktivně pracovali. Dívky se učily sebeovládání a společensky přijatelnému řešení problémů. V některých případech bylo negativní opatření zrušeno po zlepšení chování, aktivní účasti a zapojení se do mimořádné činnosti či programu v zařízení.

S prostředky kapesného mohly dívky v DDŠ zacházet převážně dle vlastního uvážení. Kapesné mají uloženo u vychovatelů. Možností svobodně nakládat s finančními prostředky jsou dívky vedeny nejen k hospodárnosti, ale také k budování finanční gramotnosti. Kapesné je rovněž motivačním faktorem v rámci opatření ve výchově (je buď zvyšováno nebo snižováno dle chování). Negativním jevem DDŠ jsou časté a opakované útoky dívek ze zařízení (v minulém školním roce 95 útoků). Je proto žádoucí přijmout účinná opatření a realizovat preventivní aktivity, které by snižovaly vysoký počet útoků dívek z DDŠ.

System péče o klienty SVP je založený na aktivní spolupráci všech odborníků střediska. S klienty je cíleně pracováno, ke svému plánu se vyjadřují. Vyhodnocování probíhá v pravidelných intervalech. Vyhodnocení práce s klienty je prováděno průběžně s důrazem

na dosahování cílů stanovených individuálním výchovným plánem. Zákonní zástupci jsou o formách, metodách a výsledcích práce s jejich dítětem informováni odbornými pracovníky v průběhu i při ukončení ambulantní či internální péče.

Před epidemiologickou situací se školskému zařízení dařilo aktivně zapojovat dívky a klienty do kulturních či uměleckých, sportovních a dalších akcí. Pozitivně hodnocené a dívkami či klienty oblíbené jsou pobytové nebo adaptační aktivity. Pro průběh a zkvalitnění podmínek výchovně vzdělávacího procesu je přínosná spolupráce s nadacemi, neziskovými organizacemi, soukromými firmami a společnostmi. Opomíjena není ani oblast environmentální výchovy. Uskutečňované aktivity dívky a klienty zdařile podněcují ke kladnému vztahu k životnímu prostředí.

Zařízení podporuje kontakt dívek s rodinou a blízkými osobami, snaží se motivovat rodinné příslušníky ke spolupráci a k aktivnímu podílu na změně rodinného systému, výchovného stylu. Na základě účelné práce s rodinou se daří vracet dívky zpět do rodiny, což je prioritním cílem zařízení a důsledkem kvalitně nastavené intenzivní práce pedagogů. Zákonní zástupci dětí jsou o průběhu a výsledcích vzdělávání informováni především telefonicky, dále prostřednictvím webových stránek školy, v případě zájmu také e-mailem nebo při návštěvách dětí či individuálních konzultacích. Ve spolupráci s orgány péče o děti, účastí na případových konferencích, sleduje zařízení vývoj vzájemných vztahů, snaží se ho i ovlivňovat žádoucím směrem. Nedílnou součástí komplexní péče SVP zvyšující její efektivitu je také propojenost vzájemného působení na klienta s rodinou prostřednictvím individuálního či skupinového poradenství.

Vzdělávání žákyň ve škole se uskutečňuje ve shodě s deklarovanými cíli sociálního učení s důrazem na dokončení základního vzdělání, samostatnost po odchodu ze zařízení a zapojení se do běžného života. Při hodnocení vědomostí a dovedností žákyň je ve škole přihlíženo k jejich individuálním možnostem. Hodnocena je zejména snaha a celkový přístup k plnění zadávaných úkolů. Z přehledu klasifikace tříd však vyplynulo, že dívky dosahují průměrných až podprůměrných výsledků. Důvodem jsou četné útěky dívek ze zařízení, což se ve škole promítá v časté nepřítomnosti žákyň ve vyučování a následně neomluvenými hodinami. Z analýzy písemných prací většího rozsahu ve vybraných předmětech také vyplynulo, že škola nepracuje s chybovostí, nepřijímá vhodná opatření, která by vedla k minimalizaci chyb a zlepšování jejich výsledků vzdělávání. Škola tak žákyně dostatečně nemotivuje a nevytváří příznivé podmínky pro vývoj kladného postoje k plnění školních povinností a škole jako takové. V tomto směru je práce metodického sdružení a pedagogické rady jako poradního orgánu nedostatečně využívána. Příležitostí školy je zařazení individuální práce s jednotlivými žákyněmi po vyučování (doučování) a zapracování strategie školy pro předcházení školní neúspěšnosti do minimálního preventivního programu. Vyhodnocení tohoto stěžejního dokumentu za uplynulý školní rok obsahuje spíše informace o dílčích problémech, které muselo zařízení řešit. Jedná se však jen o věcnou analýzu zjištěných rizikových jevů bez návrhů konkrétních opatření k jejich minimalizaci. Například žákyně ohrožené školním neúspěchem škola sice identifikuje, ale jejich selhávání často zdůvodňuje četnými úťkami, nízkou motivací, nedostatečnou chutí i přípravou bez návrhu konkrétních opatření směřujících ke zlepšování jejich prospěchu. Přesto značnou výhodou školy se sloučenými ročníky v jednotlivých třídách je skutečnost, že vyučující mají přehled o všech žákyních a předávají si aktuální informace průběžně.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Jmenování nové ředitelky školského zařízení od února 2020.
- Od poslední inspekční činnosti došlo k částečné obměně pedagogického personálu.
- Nově zřízené odloučené pracoviště ambulantní části střediska výchovné péče v centru města Šumperk pro účely lepší dostupnosti služeb.

Silné stránky

- Aktivita školského zařízení při práci se zákonnými zástupci dívek a orgány sociálně právní ochrany dětí se pozitivně projevuje v počtu dívek, které se úspěšně daří vracet zpět do rodin.
- Efektivně nastavená a intenzivní etopedická a psychologická péče o dívky v dětském domově se školou a o klienty ve středisku výchovné péče.
- Vhodné a časté využívání prvků sebehodnocení žáků v základní škole, stejně tak dívek v dětském domově se školou a klientů ve středisku výchovné péče, čímž je podporován rozvoj schopností sebereflexe. Školské zařízení tak dostatečně vytváří podmínky pro rozvoj sociálních kompetencí žáků, dívek a klientů.
- Soustavné a individuální vyhodnocování výsledků dívek dětského domova se školou či klientů střediska výchovné péče (posuny v programu rozvoje osobnosti dítěte).
- Zastoupení mužů a žen v pedagogickém kolektivu umožňuje umístěným dívkám či klientům lépe se identifikovat s rozdílnými vzorci chování.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Chybí specifikace a diferenciacie péče o dívky s uloženou ochrannou výchovou.
- Zařízení nenaplnuje standardy kvality péče v oblasti poskytování přístupu svých pracovníků k supervizi vykonávané externím, nezávislým a kvalifikovaným odborníkem.
- V dětském domově se školou dochází k častým a opakovaným útěkům dívek.
- Vedení školy dostatečně nevyhledává vhodné příležitosti k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků, prostřednictvím kterých mohou pedagogové získávat inspiraci ke zkvalitňování poskytovaného vzdělávání. Škola nemá zavedeny vzájemné hospitace pedagogů v rámci pracoviště či navázáním spolupráce se školskými zařízeními obdobného typu za účelem zpětné vazby a výměny zkušeností.
- Školské zařízení nevyužívá prostory dílen (šicí, keramická), prostory cvičné kuchyně, které by vedly ke zvyšování zručnosti žákyň a dívek v rámci výchovně vzdělávacího procesu.
- Pedagogové školy jen v malé míře účelně využívají potenciál digitálních technologií ve výuce a práci s didaktickými pomůckami zařazují ojediněle.
- Chybí efektivně nastavený systém kontrolní činnosti na úseku základní školy, což se projevilo v nedostatečném zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žákyň při vzdělávání a souvisejících činnostech. Hospitační činnost vedení školy není systematická a neumožňuje tak monitorování pedagogického procesu směrem k uplatňování žádoucích prvků do výuky.
- V průběhu výchovně vzdělávacího procesu u žákyň byla jen v malé míře využívána motivace jako nástroj k budování pozitivního vztahu k učení.

- U části pedagogů školy není struktura hodin promyšlena – vyučovací hodiny jsou jednotvárné a nejsou mnohdy dobře organizačně zvládnuté. Pouze v omezené míře zařazují pedagogové do výuky pestřejší metody a formy práce.
- Někteří pedagogové školy neplánují aktivity v hodinách tak, aby umožnili rozvoj každé žákyně. Pouze výjimečně byla patrná snaha pedagogů výuku individualizovat a diferencovat s ohledem na různou úroveň kognitivních schopností žákyň ve třídách se spojenými ročníky.
- Škola průběžně získává informace o vzdělávacích výsledcích žákyň, nejsou z nich však důsledně přijímána konkrétní opatření na podporu úspěšnosti všech žákyň ve vzdělávání. V tomto směru je metodické sdružení a pedagogická rada využívána neefektivně.
- Školské zařízení disponuje se zastaralou a opotřebovanou výpočetní technikou.
- Škola nemá nastavený systém podpory žákyním s rizikem školního neúspěchu. Strategie školy pro předcházení školní neúspěšnosti není součástí minimálního preventivního programu.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Nastavit specifikaci a diferenciaci programů pro dívky s uloženou ochrannou výchovou (zakomponovat do školního vzdělávacího programu pro úsek výchovy).
- Zavést systém externí supervize, která umožní pedagogům vnímat a reflektovat svoji vlastní práci nebo vzájemné vztahy prostřednictvím externího odborníka.
- Přijmout účinná opatření a realizovat preventivní aktivity, které by snižovaly počet častých a opakovaných útěků dívek z dětského domova se školou.
- Podpořit profesní rozvoj pedagogů nabídkou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, která bude korespondovat s každoročně zpracovaným plánem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na základě aktuálních potřeb školy vyhodnocených v průběhu kontrolní činnosti.
- Při plánování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků stanovit jednotlivým učitelům konkrétní úkoly v rámci zvyšování jejich profesního rozvoje. Zkušenosti získané prostřednictvím kurzů, seminářů či webinářů využívat především ve vztahu k uplatňování pestřejších metod a forem práce ve výuce.
- Ve výuce využívat více aktivizujících a odpočinkových činností během školního vyučování.
- Využívat pravidelně stávající audiovizuální techniku jako podporu názornosti ve vyučování a účelně do výuky zařazovat práci s didaktickými pomůckami.
- Zpřístupnit žákyním prostory dílen (šicí, keramická) a prostory cvičné kuchyně, čímž budou ve výchovně vzdělávacím procesu cíleně podporovány rukodělné činnosti, které vedou k snadnějšímu přechodu dívek do budoucího samostatného života.
- Podpořit profesní rozvoj pedagogů realizací vzájemných hospitací s cílem kolegiálního hodnocení, sdílení různých přístupů a nápadů.
- Hospitační činnost intenzivněji zaměřit na cílenou kontrolu uplatňování partnerské a respektující komunikace ve výuce, na přístup pedagogů k podpoře prosociálního chování u žákyň, na strukturu a organizaci vyučovacích hodin.
- Využívat pochvaly ředitelky školy jako účinný motivační nástroj pro žákyně.

- Zařazovat do výuky aktivity, které budou cíleně podporovat individualizované vzdělávání prostřednictvím diferencované nabídky činností dle aktuálních schopností a dovedností žákyň ve sloučených ročnících.
- Přijímat účinná opatření ke vzdělávacím výsledkům žákyň, sledovat jejich účinnost pravidelným vyhodnocováním.
- Změnit přístup k využívání stávajícího metodického orgánu a pedagogické rady školy. Zlepšit zejména jejich metodickou a hodnoticí činnost.
- Sjednotit systém analýzy písemných prací většího rozsahu na úrovni jednotlivých ročníků a celé školy.
- Zaměřit pozornost k systematickému zajištění školní úspěšnosti žákyň prostřednictvím zpracování oblasti podpory a pomoci do Minimálního preventivního programu, což přispěje k snadnějšímu plnění nároků školní docházky a k prevenci jejich školního neúspěchu.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Olomoucký inspektorát, Wellnerova 25, 779 00 Olomouc, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.m@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, ze dne 22. 12. 2021
2. Zřizovací listina, čj. 29815/94-61, ze dne 20. 12. 1994, včetně dodatků č. 1 až 5
3. Jmenování do funkce ředitelky Dětského domova se školou, základní školy a střediska výchovné péče Šumperk, čj. MŠMT-33784/2019-6, ze dne 23. ledna 2020
4. Vnitřní řád Dětského domova se školou, čj. DDS-To/100-1/2021, s účinností od 1. 2. 2021
5. Školní řád, čj. DDS-To/100-2/2021, s účinností od 1. 2. 2021
6. Vnitřní řád Střediska výchovné péče Dobrá vyhlídka, čj. DDS-To/100-3/2021, s účinností od 1. 2. 2021
7. Vnitřní řád Školní jídelny, čj. DDS-To/1822/2020, s účinností od 1. 1. 2021
8. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání s motivačním názvem „Spolu, lépe a s úsměvem“, čj. DDS – Lus/794/2013, ze dne 1. 9. 2013 včetně Dodatku č. 1, s platností od 1. 9. 2016 a Dodatku č. 2, s platností od 25. 10. 2017
9. Školní vzdělávací program pro výchovu a vzdělávání v zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy s názvem Bez pravidel to nejde, s účinností od 1. 9. 2018
10. Školní vzdělávací program Střediska výchovné péče Dobrá Vyhlídka, ze dne 23. září 2014
11. Výroční zpráva o činnosti školského zařízení, čj. DDS-To/1572/2020, ze dne 29. 10. 2020
12. Zápis z jednání pedagogické rady, školní roky 2019/2020 a 2020/2021 k termínu inspekční činnosti

13. Plán kontrolní činnosti ředitelky zařízení a zástupce školy, školní roky 2019/2020 a 2020/2021 k termínu inspekční činnosti
14. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, školní roky 2019/2020 a 2020/2021 k termínu inspekční činnosti
15. Plán metodického sdružení včetně hodnocení za 1. pololetí, školní rok 2020/2021 k termínu inspekční činnosti
16. Plán vlastního hodnocení školy, školní rok 2019/2020
17. Vlastní hodnocení školy – list pro sebehodnocení učitelů a podmínek k práci – dotazník pro učitele, školní rok 2019/2020
18. Sebehodnocení žáka za 1. pololetí školního roku 2020/2021
19. Matrika školy, školní rok 2020/2021 k termínu inspekční činnosti
20. Organizace vzdělávání ve školním roce 2020/2021 (hodiny, přestávky), ze dne 27. 8. 2020
21. Rozvrhy hodin tříd I. – IV., s účinností od 1. 1. 2021
22. Rozdělení do tříd a rodinných skupin pro školní rok 2020/2021
23. Třídní knihy, školní roky 2019/2020 a 2020/2021 k termínu inspekční činnosti
24. Třídní výkazy, školní roky 2019/2020 a 2020/2021 k termínu inspekční činnosti
25. Katalogové listy žákyň, školní roky 2019/2020 a 2020/2021 k termínu inspekční činnosti
26. Klasifikace a docházka žákyň tříd I. – IV., přehledy prospěchu, školní roky 2019/2020 a 2020/2021 k termínu inspekční činnosti
27. Klasifikace chování žákyň tříd I. – IV., školní roky 2019/2020 a 2020/2021 k termínu inspekční činnosti
28. Písemné kontrolní práce z českého jazyka, anglického jazyka a matematiky, školní rok 2020/2021, namátkový výběr
29. Seznam žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vedený k termínu inspekční činnosti
30. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vedená k termínu inspekční činnosti
31. Individuální vzdělávací plány, školní rok 2020/2021 k termínu inspekční činnosti
32. Etický kodex zaměstnance DDS, ZŠ a SVP Šumperk, s účinností od 1. února 2021
33. Koncepční záměr rozvoje Dětského domova se školou, základní školy a střediska výchovné péče pro období 2020–2022, ze dne 19. 11. 2019
34. Roční plán práce, Dětský domov se školou, základní škola a středisko výchovné péče Šumperk 2019/2020
35. Minimální preventivní program primární prevence rizikového chování a minimalizace šikany pro školní rok 2020/2021
36. Týdenní program výchovně vzdělávací činnosti, školní rok 2019/2020 k termínu inspekční činnosti
37. Seznam udělených/uložených opatření ve výchově za období od 1. 9. 2019 k termínu inspekční činnosti
38. Aktuální přehled přítomnosti dětí, rozdělení do výchovných skupin na školní rok 2020/2021
39. Osobní dokumentace dětí evidenčně zapsaných v zařízení k termínu inspekční činnosti

40. Programy rozvoje osobnosti dětí za školní roky 2019/2020 a 2020/2021 k termínu inspekční činnosti
41. Doklady související se zajištěním bezpečnosti žáků při poskytování vzdělávání a školských služeb, školní rok 2020/2021 k termínu inspekční činnosti
42. Doklady pro ekonomické zhodnocení finanční situace školy
43. Doklady pro kontrolu školní jídelny
44. Doklady o dosaženém vzdělání pro splnění odborné kvalifikace pedagogických pracovníků školského zařízení vedené k termínu inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Olomoucký inspektorát, Wellnerova 25, 779 00 Olomouc, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.m@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Tomáš Beneš, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

PhDr. Tomáš Beneš v. r.

Mgr. Iva Pospíšilová, školní inspektorka

Mgr. Iva Pospíšilová v. r.

Ing. Markéta Tomečková, kontrolní pracovnice

Ing. Markéta Tomečková v. r.

V Olomouci 15. března 2021

Datum a podpis ředitelky školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Stanislava Tóthová
ředitelka školy

Mgr. Stanislava Tóthová v. r.

V Šumperku 17. 3. 2021